

DISSERTATIO JURIDICA
INAUGURALIS
D E
P O R T O R I O
E T
P O E N A C O M M I S S I .

Q U A M
AUSPICE DEO OPTIMO MAXIMO
Ex Auctoritate Rectoris Magnifici
NICOLAI YPEY

MATHESEOS, ET ARCHITECTURAE MILITARIS
PROFESSORIS ORDINARIJ,

N E C N O N
*Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu, &
Nobilissimae FACULTATIS JURIDICAE decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS,
Summisque in UTROQUE JURE Honoribus &
Privilegiis rite ac legitime consequendis,

Publico Examini submittit

H. P. S T A M B K E
SIEVERSUSA · CELLENSIS.

A. D. 30 Martii MDCCLXX. H. L. Q. S

FRANEQUERAE,
Excudit GULIELMUS COULON, Illust. Frisiae Ordd.
atque Eorund. Acad. Typograph. Ord. 1770.

NEC NON

V I R I S

PLURIMUM REVERENDIS

A T Q U E

DOCTISSIMIS

D. HENRICO AUGUSTO
STAMBKE

RERUM ECCLESIASTICARUM REGIS MAGNAE
BRITTANNIAE IN DIOECESI SIEVERHUSANA
SUPERINTENDENTI SPECTATISSIMO ETC. PA-
TRI SUO OMNI FILIALI AMORE ET REVEREN-
TIA AD CINERES USQUE PROSEQUENDO.

D. NICOLAO GERHARDO
RINGELMAN

VERBI DIVINI IN ECCLESIA OSNABRUGGENSI
MINISTRO FIDELISSIMO, DISERTISSIMO ETC.
AFFINI SUO PER SOROREM AESTUMATISSIMO
ET OB SUMMA IN SE COLLATA BENEFICIA
AD ROGUM USQUE COLENDO.

HOCCE STUDIORUM SUORUM SPECIMEN OMNI,
QUA PAR EST, REVERENTIA

D. D. D.

AUCTOR.

DISSERTATIO JURIDICA

INAUGURALIS

DE

PORTORIO

ET

POENA COMMISSI.

CAPUT I.

DE PORTORIO.

§. I.

Praeter curas sollicitudinesque eorum qui reg-
ni gubernacula tenent, quantaë in republica
administranda requirantur opes, nemo cui
sana mens est, ac ne negligentissimus quidem
paterfamilias ignorabit. Hisce paratis sapienterque
A
eroga-

DISSERTATIO JURIDICA

erogatis, libertas amissa recuperatur, posseffa confirmatur; quum e contrario rei argentariae inopia facultas illa, quam nemo bonus nisi cum anima amittit, quam maxime periclitetur; ideoque merito maximae Majestati curae esse debet, ne aeraria publica argenti penuria laborent, verum magis magisque nervo illo commerciorum abundant. Inter media, quae eo tendunt, *vectigalia* sibi praecipuum locum vindicare, ipsa ratio dicitur, etiamsi nullis sagacissimorum politicorum testimoniis confirmaretur. Hinc materiam *vectigalium* ut disquirerem, mihi lauream doctoralem ambienti, principio materiae utilitas suaserat; mox tamen ingens materiae profunditas, viriumque mearum tenuitas voluntatem detorsit ita, ut jam mihi materia tantum *vectigalis* illius, quod *Portorium* vocamus, magis arrideat, quam eo libentius aggredior, cum mihi in munere, quo ex decreto Admiralitatis, quae hic in Frisia est, fungor, interdum cum portoriis res sit.

§. II.

Priusquam tamen ad materiam Portoriorum accedam, generalia quaedam de *vectigalibus in genere* praemittere, haud inutile fore arbitror, quo eo plenius appareat, quale sit illud *vectigal* quod *Portorium* appellatur. Missa igitur prima *vectigalium* divisione in *publica & privata*, verbo tantum animadvertere liceat, priscis reipublicae Romanae temporibus omnes reditus, publico populi Romani aerario, ad sustinenda administrationis onera expendendos, sub generali *vectigalium*

galium denominatione venisse. Hinc *Vectigal portus*, *decumarum*, *Scripturae*, Cic. pro L. Manil. cap. 6. rerum *venditum*, *Salinarum*, *Metallorum*, *Picariarum*. L. 17. §. 1. ff. de Verh. Sign. *Cretifodinarum* L. 13. ff. de Publ. Vect. & Comm. & multa alia, quae fiscus vel ex manumissionibus servorum, vel ex hereditatibus, vel aliunde capiebat. De quibus praecipue videndus Balengerus in tractatu eruditissimo de *Tributis & Vectigalibus pop. Rom.* qui singulatim omnia recenset, ex quibus aliquando vectigal fisco solvebatur. Tractatus ille invenitur in Vol. VIII Thesauri Antiq. Rom. Graevii.

Etiā agri atque aedes; ex quibus annuus canon solvebatur, *agri* atque *aedes vectigales* vocabantur, ipseque canon *vectigal* L. 1. L. 2. ff. si ag. vect. vel emph. pet. L. 15. §. 26. ff. de Damno inf. De natura agrorum vectigalium eorumque differentia vid. Doct. P. Burmannus in *Dissert. de Vectig. Pop. Rom. cap. 1.*

Ipsa quoque tributa, quae tamen longe a vectigalibus differre constat, aliquando vectigalia dicuntur; sic Festus *vectigal*, inquit, *aes dicitur, quod ob tributum & stipendium, & extraordinarium*: (sic cum Cujacio Lib. VIII. Obs. 4. lego:) *populo debetur*. Tributorum a vectigalibus diversitatem innuunt Ampliff. Bynkershoek in *Quaest. Jur. Publ. Lib. II. cap. 22.* Cujacius in *Observ. Lib. VII. cap. 4.* Voet in *Comment. ad Tit. ff. de Publ. V. & C. n. 12.* ac denique P. Burmannus in *Dissert. de Vect. P. R.*

DISSERTATIO JURIDICA

§. III.

Haec de *Vectigalibus in genere* pro scopo meo sufficiant; eorum genera singulatim disquirere meum non est; paucis adhuc tamen animadvertere liceat, omnium illorum reddituum fisco inferendorum, celeberrimos fuisse *Vectigal decumarum* quod ex agris, qui colebantur, *Scripturae* quod ex pascuis; quae a pecoribus carpebantur, & *Portus* quod ex portubus; qui mercibus invehendis vel evehendis patebant, redigebatur, quae singula prolixius tractat Car. Sigonius de *Antiquo Jure Romanorum*. Posterius horum vectigalium genus; illud nempe *Portus*; etiam *Portorium* appellatur, illudque praecipue vectigalis nomen mereri, ipsa ratio suadet. *Vectigalia* enim a *vehendo* dicta: *Isid. Lib. xvi. cap. 17* & proprie sunt pensiones; quae pro invectione & evectione mercium solvuntur *arg. L. 3. L. 7. L. 8. C. de Vect. & Comm. ac Portorium* ex mercibus, quae negotiationis gratia invehuntur vel exportantur, praestatur, uti mox videbimus.

§. IV.

Portorium denominationis suae originem voci *Portus* debere, non est quod dubitem; idque in portubus, quos Romani, vel in Italia, vel in reliquis provinciis habebant, solutum fuisse constat. Sic Legis Censoriae portus Siciliae mentio fit in *L. 203. ff. de V. S.* qua publicis tabulis cautum erat *servos quos quis domo ducet suo usu, pro his PORTORIUM ne dato*. Cicero quoque in *Verrem L. 11. c. 75.* Duo, inquit, te

ma-

maximum pondus auri, argenti, eboris; purpurae, plurimam vestem Melitensem, plurimam stragulam, multam Deliacam suppellectilem, plurima vasa Corinthia, magnum numerum frumenti, vim mellis maximam Syracusis exportasse; his pro rebus, quod PORTORIUM non esset datum, literas ad socios misisse L. Canulejum, qui in PORTU operas daret. In sensu igitur strictissimo Portorium erit vectigal, quod ex mercibus, quae negotiationis gratia in portum invehuntur, solvitur. Nec obstat, quod etiam praestationes in itineribus, absque mercium vectigale, faciendae, passim portoria dicantur; negari enim nequit in pontibus quibusdam transeuntes ad praestationem certi alicujus vectigalis coactos fuisse. Ita Seneca de Const. Sap. cap. 14 inquit, nec indignabitur sapiens aliquid impendere, ut limina transeat, cogitans & in pontibus quibusdam (vectigal) pro transitu dari; quod expresse etiam a Icto Labeone portorium dicitur in L. 60. §. 8. ff. Loc. cond. ubi redemptor portorium pontis exegisse dicitur. Quid mirum enim, quod improprie etiam hae praestationes portoria fuerint appellatae, cum sciamus lenonum atque meretricum praestationes vectigalia fuisse dictas, teste Suetonio.

§. V.

Licet tamen portorium in sensu strictissimo sit pensio, quae in portibus exigebatur, sensu tamen quodammodo latiori etiam praestationem ex mercibus, vehiculis, jumentis vel alio quolibet modo inportandis vel evehendis comprehendit, modo id fiat negotiationis causa arg. L. 5. C. de Vect. & Comm. Hinc Plinius agens

de thure & sumtibus eorum qui merces ex Arabia exportant *Lib. xli. cap. 14* inquit: *quacumque iter est, alicubi pro aqua, alicubi pro pabulo aut mansionibus; variisque portoriis pendunt, ut sumtus in singulos Camelos denarium DCLXXXVII ad nostrum littus colligat, iterumque nostri imperii Publicanis penditur.* Camelos aequora fecasse, nemo sanus credet, & tamen ex mercibus, quas portabant, portoria soluta fuisse, affirmatur. Etiam Livius *Lib. xxxviii. cap. 44* de Ambracensibus narrat: *Senatusconsultum esse factum ut portoria quae vellent terra marique caperent.* Tandem igitur ex his haud absque ratione colligendum arbitror, proprie *Portorium* esse *vectigal* ex mercibus, quae vel *navigiis, vehiculis, jumentis* vel alio quocumque modo *negotiationis gratia* revehantur, *solvendum.*

§. VI.

Origo porteriorum incerta est, quid tamen de illa statuendum, inquit latius Cl. P. Burmannus in *Dissert. de Vect. P. R. cap. 5.* Jus vero constituendi portoria, sicut & omnia vectigalia, ad jura Majestatis pertinuisse, certi juris est. *Vectigalia enim sine Imperatorum praecepto, neque Praesidi, neque Curatori, neque Curiae constituere, nec praecedentia reformare, & his vel addere vel minuere licet. L. 10. pr. ff. de Publ. V. & C. L. 1. L. 2. L. 3. L. 4. C. Vect. nova inst. non posse vid. Voet. in Comment. ad Tit. ff. de P. V. & C. n. 9.* qui ibi etiam animadvertit, ex historia Romana quidem constare, rectores provinciarum aliquando suo arbitrio vectigalia constituisse, illud tamen non sine scelere esse

esse factum, tales enim perpetui exilii poena puniendos esse *L. 4. C. Vect. nova inst. non posse.*

§. VII.

Ideoque merito etiam moribus nostris Vectigalia, & *Portoria* in specie, a solis ordinibus constituuntur, & commode, ni fallor, dividi possunt, in *Portoria*, quae ab Ordinibus Generalibus foederati Belgii constituuntur, quaeque vulgo vocantur **Contop en licent gelden** / (liceat mihi illas in posterum *Convojas* atque *licitas* appellare) & *Portoria*, quae Ordines cujusque provinciae mercibus investis vel evehendis imposuerunt, quae belgice, & quidem hic in Frisia, **Impositien en Creps gelden** dicuntur. Illud portorium quum in communem foederati Belgii usum sit constitutum, ad tuendum mare liberum & sustinenda navigationis commerciorumque onera, in unaquaque foederati Belgii provincia peraeque observatur, ac ubique per Collegia Admiralitatis exigitur, secundum *Catalogum der gemeene Middelen op de inkomende en uitgaande Goederen en Hoopmanschappen* / qui auctoritatem suam ex *art. 2. Placiti Ordd. Gener. Foed. Belg.* in exactiorem *Convojarum* atque *licitarum* publicati 31 *Julii* 1735. consequitur, cui etiam in fine junctus est.

Hoc vero, Portorium nempe ab Ordinibus cujusque provinciae constitutum, quum solummodo commodum illius provinciae, cujus Ordines praescripserunt, spectet, in illa tantum provincia, cui inservit, observatur, ac e. g. hic in Frisia secundum *Catalogos der Impositien en Crepsen* junctos *Placito Ordd. Frisiae*
op

op het stuk der *Impositien en Excysen by Collecte in te bozderen* publicato 31 *Julii* 1750. exigitur.

Haec est praecipua horum vectigalium, sive portoriorum, differentia; praeterea tamen in eo etiam a se invicem differunt, quod *Convojae* atque *licentiae* solvantur tantum ex illis mercibus; quae ex regionibus extra foederatum Belgium, regiones associatas & Ducatum Generalitatis sitis invehuntur, vel ex foederato Belgio, regionibus associatis & Ducatu Generalitatis aliorum exportantur. *Vid. Placitum Ordd. Gener. 31 Julii 1725 art. 3 & 4.* Quum e contrario Portorium ab Ordinibus provinciarum praescriptum. insuper etiam ex mercibus intra rempublicam revehendis, solvendum sit. In utroque tamen rerum, quae ad proprium usum vehuntur, nulla ratio habetur, sed de illis etiam, exceptis quibusdam casibus, portorii praestatio exigitur.

§. VIII.

Mittam Portorium istud ab Ordinibus cujusque provinciae mercibus impositum, quoniam cum illo mihi hucusque nihil commercii est; Portorii tamen ab Ordinibus Generalibus praescripti rationem habebo, forsitan mihi hoc modo egregiam Placiti Ordd. Gener. 31 *Julii* 1725, cum jure Romano consonantiam demonstrare contigerit. Monendum idcirco, me semper, quoties Placiti Ordd. Gener. 31 *Julii* 1725 mentionem injiciam, illud quod exactionem *Convojarum* atque *licentiarum* spectat intellecturum, quod, cum omnium Placitorum Ordd. Gener. in exactionem hujus portorii publi-

publicatorum, sit novissimum, unica etiam vel saltem
praecipua norma est, qua in administrandis *Convoyis*
atque *Licentis* utimur. vid. *Sanctio ejusd. Plac. 31 Julii*
1725 in pr.

§ IX.

Quantitatem portiorum, quantumque publico
Romanorum aerario exinde quotannis accrevit, ex
antiquitatibus repetere meum non est; curiosus adeat
caput 5 Dissertationis P. Burmanni saepius laudatae.
Dixisse sufficiat, in portu Syracusano *Vigesimam* mer-
cium partem exactam fuisse: Cic. in *Verrem* L. 11.
c. 75. hic & illic quoque in historiae Romanae Scri-
ptoribus *Quadragesimae* & *Trigesimae*, immo in L. 7.
C. de *Vect. & Comm.* & in L. 2. C. de *Eunuch.* *Octa-*
vae mentionem fieri, & in omnibus fere vectigalibus
consuetudinis rationem esse habitam. Credendum igitur
videtur, portoria olim ex arbitrio Imperatorum,
prout reipublicae commerciorumque status exigeret,
fuisse immutata, quod hodie etiam saepius obtinet,
ubi Ordd. Gener. Foed. Belg. *Convoyas* atque *Licentias*,
ex certis mercibus, secundum Catalogum supra cita-
tum, solvendas, ex salute reipublicae in diem certum
aliquando minuunt, aliquando augent. Sic e. g. nuper
Placito 20 Nov. 1769 portorium 20 Florenorum,
quod de singulis bovis vel vaccis, reipublicae inve-
hendis secundum Catalogum sup. cit. erat solvendum,
usque ad 30 Junii hujus anni 1770 ad 5 Florenos mi-
nuerunt, quum e contrario Placito 11 Sept. 1765 sae-
pius repetito extraordinariam praestationem lignis ex

regionibus Austriacis, sive de **Oesterreichische Niederlanden** in hanc rempublicam invehendis imposuerunt, illamque nuper Placito 2 Nov. 1769 usque ad 1 Maji prolongarunt.

§. X.

Hoc tamen certum est, reipublicae Romanae temporibus portoria ex omnibus mercibus, quae invehebantur vel exportabantur soluta esse. *L. 5. C. de Vect. & Comm.* exceptis tantum illis, quae speciali Lege a praestatione vectigalium erant liberatae, quales erant I. Res ad usum proprium (i. e. victus causa *L. 203. ff. de V. S.*) illatae, non negotiationis causa. *L. 5. C. de Vect. & Comm.* Servi, quos suo usu absque portorii solutione inferre licebat, enumerantur in fine *L. 203. ff. de V. S.* II. Res ad usum Praesidis destinatae. *L. 4. §. 1. ff. de Publ. V. & Comm.* III. Res, quae exercendi ruris gratia revehebantur. *L. 5. C. de Vect. & Comm.* IV. Res fisci. *L. 9. §. 8. ff. de P. V. & C.* V. Res exercitus paratae. *L. 9. §. 7. ff. de P. V. & C.* VI. Res legatorum, quae inferebantur, non tamen quae evehebantur. *L. 8. C. de V. & C.* VII. Res, de quibus vectigal numquam praestitum fuerat. *L. 9. §. 6. ff. de P. V. & C.*

§. XI.

Res moribus nostris immunes in septimo & sequentibus articulis Placito Ordd. Gener. 31 Julii 1725 recensentur. Praeter eas tamen quaedam res tam ab in-

invectionis quam evectionis onere immunes sunt, uti *gemmae* &c. quaedam ab invectionis onere tantum, uti *argentum vitum* &c. quaedam ab evectionis praestatione tantum, uti *ludum* &c. quae pasim in Catalogo huic Placito juncto notantur; aequae ac illae, quorum invectio tantum, vel evectio tantum, vel invectio & evectio simul prohibita est. Merces denique in hoc Catalogo non expressae, praestationi *Convoyarum* atque *Licentiarum* ex modo in fine ejusdem Catalogi praescripto subjacent. Monendum tamen, quod saepius, uti jam §. 9. dixi, Placitis Ordd. Gener. *Convoyae* atque *Licentiae* ad certum tempus immutentur, quo evenit, ut etiam cognitio singulorum Placitorum Ordd. Gen. nobis sit necessaria, ne in computatione *Convoyarum* atque *Licentiarum* erremus.

§. XII.

Hic forsitan rogabit aliquis, an etiam instrumenta itineris portorio sint obnoxia? Olim illa immunia fuisse, constat ex fragmento Legis Censoriae, quod existat apud Quintilianum in *Declam.* 359 ubi dicitur, quod *praeter instrumenta itineris, omnes res quadragesimam Publicani debent.* Hodie etiam instrumentorum vecturicorum in computatione *Convoyarum* atque *Licentiarum* nulla ratio habetur: jumenta tamen, quibus vehicula vel merces vehuntur, sive equi sive boves sint, specialiter huic portorio obnoxia sunt. Si igitur tantum invehendarum vel evehendarum mercium gratia adhibentur, stricto jure illi, quibus *Convoyae* atque *Licentiae* in confiniis solvuntur, illas exigere possent,

sent, quas aurigae, si iisdem jumentis reverterentur, possent recipere; ordinarie tamen ob favorem commerciorum ex singulari fide Quaestorum, aetas tantum atque color jumentorum in Syngrapho exprimitur, quo constare possit, an eadem jumenta revertantur. Hoc adeo verum est, ut etiam illi qui gestatoriis, iter faciendi causa, in hanc rempublicam veniunt, vel hinc exeunt, aetatem atque colorem eorum, quibus vehuntur, indicare teneantur. *Asini* tamen libere huc venire vel hinc discedere possunt, ideoque de illis, qui nobis vitra apportant, nulla cautio locum habet.

§. XIII

Ex omnibus igitur mercibus, exceptis illis, quibus speciali lege immunitas erat concessa, portorium erat praestandum; quod exigebatur per *Publicanos*, qui vectigalia conducta habebant; ita dicti, quia publico fruuntur, recte enim omnes, qui quid a fisco conducunt, appellantur *Publicani*. L. 1. §. 1. ff. de Publ. V. & C. Hi tamen pro diversitate vectigalium, quae conducta habebant, variis distinguebantur nominibus; uti docet Asconius Pedian. in *Divinat. cap. 10. Mancipes*, si quaestus sui gratia decumas redimunt, *Decumani* appellantur, si portum aut pascua publica, *Portitores* & *Pecuarii*, quorum ratio scriptura dicitur.

Nonius etiam illos, qui portum obsidentes portoria exigunt, *Telonarios* vocat, ac passim & aliae *Publicanorum* denominationes obveniunt, de quibus vid. *Bulengerus in Tractatu de Trib. & Vect. P. R. cap. 3.*
etiam

etiam P. Bümannus in *Dissert. saepius laudata*.

Publicanos olim atro carbone notatos fuisse, vulgatum est; non quidem ob muneris conditionisque vilitatem, sed propter acerbiteriam, qua in exigendis Vectigalibus utebantur. Hinc egregie Laurent. Mediolan. in *Homil.* exclamat: *Quid est Publicanus? nonne caput rapinae & lex violentiae? Quid est Publicanus? praedo sine pudore, medius exterminii. Nonne immanior furibus Publicanus? fur namque vel metuens furatur; hic autem delinquit confidenter. Fur laqueos tegit, timet; hic quicquid fecerit legem putat. Lex furem deterret ab illicitis, hic ad iniquum malitiae suae compendium legem trahit. Quis eo iniquior, qui verbis iustitiam damnat?*

Plerumque erant Equites Romani & homines ditissimi. Cic. in *Verr.* 51. *C. Mustius, Eques Romanus, Publicanus, homo cum primis honestus.* Quoniam tamen ad vectigalium conductionem tantae requirebantur opes, ut unius Equitis etsi ditissimi non esset, (vectigalia enim totius alicujus provinciae simul locabantur) hinc inibant Societates de emrendis vectigalibus; quo ita collatis opibus sufficerent tantae administrationi. Hae Societates, quorum principes vocabantur *Mancipes*, plurimum auctoritate & potentia valebant, atque in exigendis vectigalibus pro lubitu agebant, ita ut mox Diris devoverentur, atque ipse Iustus Ulpianus in *L. 12. pr. ff. de P. V. & C.* exclamet: *Quantae audaciae, quantae temeritatis sint publicanorum factiones, nemo est qui nesciat;* & hinc etiam Praetor Romanus, haud contentus alibi jam furtis, damnis, vi raptis providisse, amplius ad compescendam publicanorum audaciam,

specialia edicta proposuit. L. 1. & L. 12. §. 1. ff. de P. V. & C.

§. XIV.

Ex his, ni fallor, satis apparebit, eos, qui apud nos *Convojas* atque *Licentas* exigunt, non recte Publicanos vocari posse: illorum enim conditio toto coelo differt a conditione eorum, quos (vulgo) **Conbopmeesters en Contrarolleurs** appellamus, quibus *Convojae* atque *Licentae* solvuntur. Hi nihil a fisco conductum habent, sed ab Ordinibus Generalibus creantur, ut pro annuo Salario *Convojas* atque *Licentas* exigant, quotannis administrationis suae rationes reddant, ac denique pecunias, reddita ratione Quaestori generali ejusdem Collegii tradant. Vid. **Instructie booz de Conbopmeesters.**

Praeterea tamen a Collegiis Admiralitatum creantur illi, quos (vulgo) **Commisen** vocamus, his proprie tantum incumbit inquisitio, an professio mercium bona vel mala fide sit facta. Vid. **Instructie booz de Commisen ter Recherche.** Liceat mihi illos, qui *Convojas* atque *Licentas* percipiunt, *Quaestores* appellare, hos vero *Commisios*.

§. XV.

Publicanos vero in jure suo tuendos esse, utilitatis publicae ratio ac fisci necessitas efflagitabat; hinc etiam illis utiliter Interdicto *de publico fruendo*, ne vim pa-

tian-

tiantur, experiri licebat. *L. 1. §. 1. ff. de loc. Publ. pr.* Praeterea vero, quum herculeus fuisset labor, invigilare, ne merces absque praestatione portorii praetervehantur, quumque etiam fraudationibus ansa fuisset praebita, si quando illi, qui negotiationis ac mercium transferendarum curam gerebant, animo fraudandi portorium, impune invectionem vel evectionem tentare potuissent, hinc constitutum erat, ut omnes, qui mancipia inveherent, ea profiteri teneantur *L. 16. §. 3. ff. de P. V. & C.* Nec tantum merces invectae profitendae erant, sed etiam evehendae, *vectigalium enim non parva functio est, quae debet ab omnibus, qui negotiationis seu transferendarum mercium curam habent, aequa ratione dependi. L. 6. C. de Vect. & C.* Merces quoque proprie sic dictas non solum professioni apud Publicanos faciendae subiectas fuisse, sed etiam pecora invehenda vel evehenda, patet ex Varrone *de re Rust. 11.* ubi verba haec sunt. *Greges ovium longe abiguntur ex Appulia in Samnium aestivatum, atque ad Publicanum profitentur, ne, si inscriptum pecus paverint, lege Censoria committant.* Immo professio mercium absque monito Publicani erat facienda: *non enim imputandum Publicano, quod non instruxit transgredientem, illud tamen custodiendum ne decipiat profiteri volentes. L. ult. §. 6. ff. de P. V. & C.* Et omnes quidem merces etiam immunes profitendae erant. *L. 16. §. 9. ff. eod.* ne scilicet sub praetextu immunium res vectigali obnoxiae praeterveherentur. Denique ad evitandas fraudes quilibet tenebatur merces suas certis ac definitis locis invehere vel exportare; solummodo enim propter metum adversae tempestatis, metum pirata-

pyratarum aliudve imminens periculum in littore onera sua exponere licebat. *L. 16. §. 8. ff. eod.* quicquid enim ex necessitate factum, contra leges factum non censetur arg. *L. 15. ff. eod.*

§. XVI.

Hodie etiam Ordines Generales Foederati Belgii egregie illis, qui *Convojis* atque *Licentis* praesunt, *art. 244 & sequentibus Plac. 31 Julii 1725* prospexerunt, poenamque quingentorum florenorum, ac praeterea, tamquam perturbatoribus, arbitrariam praescripserunt omnibus, qui illos verbo factove laedere, vel alio modo illis officio suo fungentibus impedimento esse fuerint conati. Insuper tamen & nos quotidiana docet experientia, quot multiplicatis fraudandarum *Convojarum* atque *Licentarum* artibus, quantisque machinationibus saepius mercatores, sive illi, qui mercium transferendarum curam habent, in eludendis atque circumveniendis Quaeſtoribus atque *Commisſis* pervigilissimis utantur; licet jam tot legibus sapientissimis fraudationibus sit cautum: quanto majori igitur impudentia aeraria publica compilarent, si mercibus improffis invectionem vel evectionem tentare illis liceret; vel si non, nisi adhortantibus Quaeſtoribus, *Convojas* atque *Licentas* solvere tenerentur. Hinc merito *art. 26. 48 & art. 81. j art. 134 Plac. Ordd. Gener. 31 Julii 1725* cautum est, ne cui liceat merces navibus vel vehiculis evehendas imponere, vel invectas exponere, priusquam Syngraphum viatorium vel exponendi veniam sit consecutus, quod nemini, nisi facta mercium pro-

professione contigerit. Immunes etiam merces profiteri debent. *art. 27 ibid.* exceptis illis, quae illo & sequenti articulo recensentur. Nec tantum merces confinia reipublicae transgredientes, quales *Convojae* atque *Licentiae* proprie spectant, profitendae sunt, sed etiam illae, quae intra reipublicam transvehuntur, exceptis locis campestribus Ducatus Generalitatis. *art. 105 ibid.* nisi in causam commissi cadere malint. *art. 158 ibid.* Omnis tamen professio quo legitime fiat, necessario modus *art. 30 & seqq. ibid.* praescriptus observari debet. Ne cui tamen occasio evitandi hancce mercium professionem detur, constitutum est, ut quisque pecora sua venalia agere, mercesque vehere teneatur per vias publicas, (*Heirbaanen/ Straaten en Plaatsen*) quas quodlibet Collegium Admiralitatis in suo praescripsit, nec se suasque merces per dispendia vel alio quocumque modo reipublicae immergat. *art. 66 Plac. 31 Julii 1725.* Insuper etiam nemini licet in litore, vel alio loco, ubi quaestor *Convojarum* atque *Licentarum* non est, merces navi imponere vel exponere, *art. 65 & 74 ibid.*

CAPUT II.

DE POENA COMMISSI.

§. I.

uperiori capite de *Portorio* egimus, cum illo *Convojas* atque *Licentas*, quibus hodie utimur, comparando, vidimusque ultimis paragraphis, tam jure Quiritium, quam jure hodierno, professionem mercium tam invehendarum quam evehendarum, absque monito Publicani vel Quaestoris faciendam esse ab illis, qui mercium transferendarum curam gerunt: jam hoc capite indagandum restat, qua poena illi, qui hancce mercium professionem neglexerint, vel prorsus omitendo *Portoria* vel *Convojas* atque *Licentas* fraudaverint, afficiantur.

§. II.

Vox *commissum* passim in jure, & probatae linguae scriptoribus substantive accipitur, ita ut in *L. 14 ff. de Publ. V. & C.* merces improfessas, quae a quocumque possessore vindicari possunt, denotet. Quum mihi tamen hoc capite *de Poena Commissi* agere animus sit,

fit, quae infligenda illis, qui factō aliquo in Legem de Vectigalibus impegerunt, hinc etiam hoc loco vocem *Commissum* pro factō, quo quis peccavit, sumi malim. Vulgata enim locutio est *in Legem committere*. *L. 39. ff. ad L. Jul. de adult. L. ult. ff. de L. commiss.* Saepius etiam non adjecta praepositione, ut *committere edictum* i. e. factō aliquo incidere in poenam edicti. *L. 8. §. ult. L. 10. §. 14. ff. de Conjung. c. em. lib. & L. 126. ff. de Leg. 1.* Sed haec obiter monuisse sufficiat: plura profert Ampl. Ulr. Huber in *Praelect. Jur. Rom. & Hod. ad Tit. ff. de Publ. Vect. & Comm.*

Non profitendo merces transvehendas, jure Romano commissum erat in Legem Censoriam de Vectigalibus, uti constat ex fragmentis Legum Censoriarum apud Quinctilianum *Declam. 359. Quod quis professus non est, perdat. & Decl. 341. Quod quis per Publicanos improfessum transtulerit, pro commissō tenetur.* Hujusque commissi poena erat, quod merces improfessae statim definebant ejus esse, qui crimen contraxerat, dominiumque vectigali acquirebatur. *L. 14. ff. de P. V. & C.* Non tamen res professae, quae una cum improfessis transvehebantur, licet ad eundem pertinuisent, simul in commissi causam cadebant, sed solis non professis fraudator privabatur; adeo ut mancipiis commissis, ne res peculiares quidem in eadem causa essent, nisi & quaedam ex his una cum servo in vectae, non professae fuerint, atque ita proprio nomine in causam commissi inciderint. *L. 16 §. 2. ff. de P. V. & C.* nec etiam si unus ex pluribus heredibus rem communem causae vectigalis subripuisset, portiones caeteris au-

ferebantur. *L. 8. §. 1. ff. eod.* Graviori tamen poena tenebantur illi, qui merces vetitas navi imposuissent, navis enim ipsa fisco vindicabatur. *L. 11. §. 2. ff. de P. V. & C.* Illi vero, qui aliquod armorum genus, vel ferrum licet infectum, vel aliud quid, unde hostes validiores redderentur, (quae omnia hodie ex jure gentium **Contrabande Goederen** appellantur) hostibus vendiderint, gravissima omnium plectebantur poena, universa enim eorum bona protinus fisco addicabantur, ac praeterea capitalis poena praescripta erat. *L. 2. C. quae res exp. non deb.* quod etiam ad cotes, frumentum & fales extensum legimus. *L. 11. pr. ff. de P. V. & C.*

§. III.

Moribus nostris etiam merces ob omisssam professionem statim, ejus qui crimen contraxit, esse defunctum, dominiumque fisco acquiritur. *art. 43 Plac. Ordd. Gener. Foed. Belgii 31 Julii 1725* ejus verba hic inferere liceat: **Alle Waaren / Goederen en Hoopmanschappen / dewelke volgens het 26 en 27 art. hier boven gemeld / aangegeeven moeten worden / en egter niet aangegeeven of bersweegen / of de eene Spree booz de andere / of andersins twaalph sullen aangegeeven zyn / gelyk meede / dewelke alvorens aangegeeven te zyn / sullen zyn gelaaden / gelost / ober boozd geset of verboerd / sullen werden geconfisqueert.** Patet ex his, moribus nostris merces triplici modo, ratione professionis, in commissum cadere posse;

I. *Si in totum professae non fuerint.* Hic animadver-

§. IV.

Quoniam vero quotidiana edocuit experientia, sola commissi poena plerosque hominum a fraudatione *Convojarum* atque *Licentarum* non absterri, hinc multifariam Ordines Generales Foederati Belgii poenas exasperarunt. Sic nautae atque aurigae merces navibus vel vehiculis evehendas imponentes, vel in vectas exponentes, antequam syngraphum viatorium, vel exponendi veniam sint consecuti, in poenam 500 Florenorum cadunt: *art. 48. Plac. Ordd. Gen 31 Julii 1725.* Navigia vero, quibus in transvehendis mercibus intra rempublicam utimur, licet extranea sint, arg. *art. 51 ibid.* aequae ac vehicula & equi sine pretii discrimine confiscantur. *art. 49 ibid.* salva tamen actione in supplementum adversus peccantes, si minus trecentis florenis ex venditione illorum redigatur, *art. 50 ibid.* Nautae atque aurigae, qui in littore, vel alio loco, ubi Quaestor vel Commisarius non est, onera excipiunt vel exponunt, vel ambagibus fraudandarum *Convojarum* atque *Licentarum* causa utuntur, 300 Florenis plectendi sunt, ac praeterea navigia vel vehicula notratum (*Binnenlandsche* vid. *art. 51 ibid.*) fisco cedunt. *art. 67 ibid.* Promethei (*Deerschippers*) & alii, quorum auxilio merces per Trajectos vetitos vectae fuerint, 100 florenis fisco tenentur. *art. 70 ibid.* Nautae Lintrarii, aurigae & alii omnes, qui operas suas in importandis vel exportandis mercibus, citra solutionem *Convojarum* atque *Licentarum* locaverint, ad minimum publica virgarum castigatione coercendi sunt. *art. 71 ibid.* & multa alia mercium transferendarum curam

ge-

gentibus suis nec. in quibus, uti fere in omnibus
partis pecuniariae observatur regula, *qui non habet in*
art. 247 ibid. vel discretionem arbitria afficiatur.
Denique, quo modo fraudes revelentur, *Com-*
missarius investigare incumbit, sed quilibet
eum ad denuntiandum fraudes, sub praemio portionis
denuntiationis *art. 247 ibid.* adjuvante, excitatur.
art. 248 ibid. Item & ipis Praefectis militum hujus
republicae, militibusque obviam ire
debetur *art. 248 ibid.* militibusque specialiter con-
ceditur, ut selectetur atque reducant equos omnes,
non in confinis extra extremas argentarias (*inter se*
Commissarius) in diversiculis vel alibi absque syngra-
pha maxime invenerint, qui proinde fraudulose fue-
rit evecti *art. 247 ibid.* sub praemio denuntiationis;
in quo singulare est, quod hoc casu sit dimidia pars e-
jus, quod, deductis deducendis, restat. *art. 248 ibid.*

§. V.

Hic tamen quaestio moveri posset, an etiam prae-
mium denuntiatioibus fraudum promissum, fraudu-
tosi sponte suam *Commissarius* atque *Licentiarum* defrau-
dationem, vel aliud factum in fraudem Legis a se per-
petratum, adhuc ignotum, denuntianti, sit adjudi-
candum? Jure Quiritium illi, qui fideicommissio tacito
in fraudem legis onerati erant, dimidiam, tertiam vel
saltem aliquam partem bonorum sibi retinebant, idque
tantum, quod reliquum erat, fisco inferebant, si quando
se ipsos ultro deferrent. *L. un. C. de his qui se Def. L.*

13. pr. & §. 1. ff. de Jure Fisci. Id tamen saltem in causis testamentorum similibusque, ex quibus bona fisco applicanda erant, minime vero in vectigalibus, atque in Portoriis specialiter, ubi merces in causam commissi cadentes non fisco, sed Publicano ex jure conductionis cedebant L. 11. C. de Vect. & Comm. obtinuisse videtur, quum & praeterea nullibi in materia vectigalium aliquid constitutum inveniatur, unde aliqua ratione colligi posset, fraudatores, fraudes proprias deferentes, praemio denuntiationis munerandos esse. vid. Ant. Matthaeus de auction. L. 2. c. 7. n. 35. Libenter itaque in sententiam Cl. Voetii in Comm. ad Tit. ff. de P. V. & C. n. 26 discedo; fraudatoresque Portoriorum se ultro deferentes jure civili ab omni praemio delationis secludendos puto. Auctoritati Viri Clarissimi quoque concedo, quod jure hodierno, in causa vectigalium, ordinarie delatori fraudis propriae praemium denegetur, quum & praeterea loco citato Plac. Ordd. Holl. 14 Martii 1654 & Plac. 16 Martii 1679 eorund. Ordd. alleget, quibus expressis verbis denuntiator propriae fraudis ab omni praemio repellitur. Dubito tamen, an idem etiam in Convojis atque Licentis obtineat; verba enim art. 228 Plac. Ordd. Gen. 31 Julii 1725. **En sal de Denuntiateur zyne portie genieten / wie deselbe ook mogte zyn** ita late patere videntur, ut etiam delatorem propriae fraudis ambitu suo comprehendere, eumque beneficio suo afficere videantur. Praeterea jam art. 205 ejusd. Plac. unicuique fraudes denuntianti praemium delationis erat promissum: quid ergo opus fuisset hoc art. 228, nisi illo innueretur, nullam plane exceptionem in adjudicando praemio

praemio denuntiationis locum habere, quod etiam eo magis verosimile est, cum in quibusdam casibus scelerum sociis, scelera adhuc ignota sponte denuntiantibus adeo faveatur, ut illis ipsa impunitas promittatur. *art. 236 & 240 ibid.* ne dicam, quod ab omnibus tam juris Romani, quam hodierni interpretibus odiosa restringantur, favorabilia vero extendantur.

§. VI.

Jure Civili probata demum fraudatione, uti in vectigalibus in genere, ita etiam in Portoriis in specie, fisco competebat *rei vindicatio* arg. *L. 23. ff. de R. V.* vel loco ejus Publicano. *L. 11. C. de Vect. & Comm.* hi enim ex jure conductionis fiscum repraesentabant, atque omisâ professione mercium, ex quibus proinde Portorium illis non erat solutum, vere fraudabantur, non autem fiscus, utpote cui conventa pensio a Publicanis erat praestanda.

Hac actione res commissae non tantum a fraudatore, sed a quolibet etiam possessore *L. 14. ff. de P. V. & C.* etiam ab herede fraudatoris poterant vindicari. *L. 8. L. 11. §. 3. ff. eod.* Defunctus enim jam vivus dominium rei commissae amiserat, idque statim fraude perpetrata, vectigali ac proinde Publicano acquisitum erat; hinc etiam heres non rem defuncti, sed rem fisci possidebat, quae igitur ab illo qua possessore, non qua herede vindicabatur, sicuti enim commissi persecutio adversus quemlibet possessorem, sic etiam adversus heredem competebat. *L. 14. ff. eod.*

D

Nec

Nec contrariatur huic opinioni *L. ult. §. penult. ff. de P. V. & C.* ubi constitutum invenimus, quod in Vectigalibus poena ab herede peti non possit, nisi quaestio mota sit vivo eo, qui deliquit. Ibi enim de herede Publicani, qui plus justo exegisset, sermo est; vel etiam cum Glossographo distinguere poterimus inter poenam commissi & poenas alias pecuniarias, quae certe in heredes non transeunt, nisi vivo reo lis sit contestata, vel aliquid ad heredes fraudatoris pervenerit. Vid. Ant. Matthaeus *de Auction. Lib. 2. cap. 6. n. 24.*

§. VII.

Moribus nostris in vindicandis mercibus *Contwojarum* atque *Licentarum* nomine commissis nulla civili actione rei persecutoria indigemus; merces enim omnes ratione *art. 43. Plac. Ordd. Gener. 31 Julii 1725* in commissi causam cadentes, statim ubi vigilantia vel perquisitione *Commisforum*, vel alterius delatione inveniuntur, apprehendendo vindicantur, collegiisque Admiralitatum traduntur. Vid. *art. 206. ibid. & Instructie booz de Commisfen ter Recherche.*

His solis enim cognitio atque dijudicatio eorum, quae in fraudem *Plac. Ordd. Gener. 31 Julii 1725*, facta dicuntur, competit *art. 202 ibid.* uti & laepius Ordin. Gener. Foederati Belgii decreverunt, & inter alia in causa Admiralitatis Frisiae & *Drostii* Ordinumque deputatorum Drenthinorum 16 Novemb. 1758.

Quod ad multas pecuniarias, de quibus §. 4 hujus

jus capitis in transitu egimus, attinet; hae etiam vel ex venditione apprehensarum navium, vehiculorum, equorum, aliorumque instrumentorum, quibus fraudatores usi fuerint, rediguntur, vel per Collegia Admiralitatis, propria auctoritate, prompta atque parata executione exiguntur, quibus etiam, cum mero imperio gaudeant, quatenus scilicet mortis supplicio peccantes afficere possunt, arbitraria coercitione in facinorosos atque fraudatores animadvertere licet. vid. *Instructie booz de Admiraliteiten*.

Sed hoc jam non agimus; redeamus ad poenam commissi. Facta apprehensione, Instrumenta fraudem probantia Procuratoribus fisci summa diligentia sunt exhibenda instituendae actionis gratia *art. 220. Plac. Ordd. Gener. 31 Julii 1725.* nec ante latam sententiam, qua res apprehensae fisco adjudicantur, rerum commissarum venditio, nisi in pecoribus atque in mercibus corruptioni subjacentibus extrema necessitate permittitur, salva reis inpensarum damniique resarciendi actione, si quando perperam apprehensio fuerit facta. *art. 218. ibid.* An igitur fallit, quod §. 3 hujus capitis diximus, moribus nostris etiam res commissas statim desinere ejus esse qui crimen contraxit, dominiumque fisco acquiri, quum hoc *art. 218* ad venditionem, quae effectus dominii est, sententia Collegii Admiralitatis requiratur? Minime: Apprehensio enim perperam facta pro nulla habetur, dominiumque transferri nequit, nec res intelliguntur commissae: apprehensione vero legitime & ex justa causa facta, fisco statim do-

minium acquiritur, isque dominus rerum apprehensarum est, licet alienandi potestate non gaudeat, cujusmodi varia in jure civili & hodierno occurrunt exempla, pleno tamen dominio demum per sententiam, qua illi res adjudicantur, condonatur.

Ex his quoque facile respondi poterit ad Quaestionem, cui portio rerum commissarum mulctarumque, Procuratori fisci vel Commissio Generali *art. 227. ibid.* concessa, in casum si Procurator fisci vel Commissus Generalis ante latam sententiam decesserit, sit adjudicanda, an heredibus defuncti, an vero successori in munere? Vid. Ant. Matthaeus *de Auction. Lib. 2. cap. 4. n. 27.*

§. VIII.

Quaestio tandem de commissio cessabat Jure Civili. I. Lapsu quinquennii, nisi res anticipata esset. *L. 2. C. de Vect. & Comm.* II. Si res, quae in commissi causam cecidisset, amplius non existeret, nec dolo subpressa esset, ita ut eo casu ne quidem pretium rei peti posset. *L. 2. C. de Vect. & Comm.* quod etiam in servo, qui ante quaestionem de commissio motam, jure manumissus erat, locum habebat. *L. 1. C. eod.* III. Facta professione, licet, concedente Publicano, portorium non esset solutum. *L. ult. §. 12. ff. de P. V. & C.* Sola ratio hoc etiam suadet, Publicanus enim juri suo renunciare poterat, ac portorii solutionem remittendo improprie donare videbatur. IV. Si propter necessitatem adversae tempestatis-

pestatis, metum pyratarum aliudve imminens periculum onus expositum fuisset in littore vel alio loco, ubi merces exponere non licebat. *L. ult. §. 8. ff. de P. V. & C.* vid. Ant. Matthaeus *de Auct. Lib. 2. cap. 7. n. 25. 26.* V. Si quis non per fraudem, sed per errorem in causam commissi incidisset, simulque duplicatum vectigal intulisset. *L. ult. §. 10. ff. de P. V. & C.* Hic tamen crassam ignorantiam ab errore probabili distinguendum arbitror, priori casu res in commissum cadebant, nec dupli vectigalis praestatione recuperari poterant; posteriori casu vero, Publicanus duplicato vectigali contentus esse debebat. *L. ult. §. 8 & 10 ff. de P. V. & C.* VI. Cessabat quaestio de commissio in milite. *L. 3. C. de Vect. & Comm.* VII. In pupillo, si modo intra trigesimum diem vectigal intulisset. *L. 7. §. 1. ff. de P. V. & C.* VIII. Denique in minore, qui usus causa mancipia duxerat, & in sola professione erraverat. *L. 16. §. 9. ff. de P. V. & C.* Talis enim in integrum restituebatur, secus si dolus intervenisset; adversus delicta enim minor non restituitur. *L. 9 §. 5. ff. de Min. 25 ann.* vid. Ant. Matthaeus *de Auction. Lib. 2. cap. 7. n. 30.*

§. IX.

Hisce casibus ex jure Quiritium quaestio de commissio cessabat, jam nobis videndum superest, quid moribus nostris in *Convoyis* atque *Licentis* illis in casibus obtineat, ordinemque superioris §phi sequemur.

D 2

I. Jure

I. Jure civili quaestio de commissio quinquennio exstinguebatur; hodie tamen rerum commissarum poenarumque fraudationum persecutio ultra annum continuum, a die fraudationis computandum, non extenditur, nisi lis intra illud temporis spatium fuerit contestata. Vid. Cl. Voet in *Comment. ad Tit. ff. de P. V. & C. n. 24.* Ant. Matthaeus de *Auction. Lib. 2. cap. 6. n. 25. 26. & cap. 7. n. 33.* Item Groeneweegen ad *L. 2. C. de Vect. & Comm.* II. Olim nec pretium rei commissae, si quando absque ullius dolo periisset, peti poterat, neque etiam hodie eo in casu peti posse, ipsa ratio dicitur: res enim omnis perit suo domino, proinde res *Convojarum* atque *Licentarum* nomine commissae fisco, illisque, qui *art. 227 Plac. Ordd. Gener. 31 Julii 1725* una cum fisco ad participandum vocantur, pereunt. In *Contrabandis* vero aestimatio praestanda est, licet merces ipsae non existant. Videantur *Plac. Ordd. Gener.* in eam rem publicata. III. Jure Quiritium nuda mercium professio quaestionem de commissio cessare faciebat, licet ex consensu Publicani portorium non esset solutum. Quin hoc etiam hodie obtineat, nullus dubito, eo tamen discrimine, quod Publicani de suo, ex jure conductionis donabant, *Quaestores* vero nostri de eo, quod publico aerario competit, cui, si hoc fecerint, ex propriis bonis satisfacere tenentur. Huc etiam pertinet *art. 39. Plac. Ordd. Gener. 31 Julii 1725*: quo mercium professionem facientes liberantur solvendo id, quod per *Quaestores* fuerit exactum, salva tamen fisco actione adversus *Quaestores*, qui in computatione *Convojarum* atque *Licentarum* erave-

raverint. IV. Merces extremae necessitatis causa citra professionem expositae jure civili in commissi causam non cadebant. Hodie casus ille evenire non poterit; quodammodo tamen extremae necessitatis ratio habetur in casu *art. 106. Plac. Ordd. Gener. 31 Julii 1725.* rarius & ille contigerit, nautae tamen, si quando locum habebit, extremam necessitatem tot firmis demonstrare tenentur testimoniis, ut nulla plane exinde fraudandi occasio peti possit. V. Jus Romanum illos, qui solo errore, absque animo fraudandi, in commissum cadunt, a poena liberat, adeo ut dupli vestigialis praestatione errantes defungi possint. Hodie, respectu *Convojarum* atque *Licentiarum*, in casu tantum *art. 54. Plac. 31 Julii 1725* errori locus est, isque excusatur ita, ut ne duplicatum quidem portorium mercator offerre teneatur; merces vero, si apprehensae fuerint, non nisi solvendo id, quod in apprehensionem fuerit impensum, liberantur. *art. 54.* Alio modo si quis in Placitum Ordd. Gener. Foed. Belgii 31 Julii 1725 impegit, error numquam praetendi poterit, semperque animus fraudandi erit praesumendus; crassa enim ignorantia ac lata culpa peccatum fuerit, quae nec jure Romano nec hodierno excusatur, sed e contrario plerumque dolo equiparatur. VI. Militi olim poena commissi remittebatur, verum moribus nostris illam constitutionem non agnoscimus. VII. Jure Romano Pupillus excusabatur, sed ratione *Convojarum* atque *Licentiarum* ex jure Hodierno disquirere, an pupillus de commissio non teneatur, quaestio de lana caprina foret. VIII. Denique jure Quiritium Minores bona fide

fide in sola professione errantes, in integrum restituebantur; sed vix esse, ut illis adversus poenam commissi aliasque fraudationum multas succurratur, animadvertit Ant. Matthaeus *de Auction. Lib. 2. Cap. 7. n. 30.*

TANTUM.

[+]

THESES SELECTAE.

I.

Legatarii verbis tantum conjuncti jure accrescendi non gaudent.

II.

Venditor praecise ad tradendam rem venditam non tenetur, sed liberatur solvendo id quod interest.

III.

Pactio gratuita de alimentis futuris in testamento relictis valet.

IV.

Donatio omnium bonorum valet.

V.

Filiusfamilias SCio Macedoniano renunciare non potest.

VI.

Pater filio exheredato recte dat tutorem.

T A N T U M.